

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres ref.
17/3201

Vår ref.
17/1578-12 673.00/AREL

Dato:
Oslo, 25.09.2017

Høring - Utkast til ny fagskolelov

Landsorganisasjonen i Norge viser til deres brev av 28.06.2017 angående ovennevnte.

LO har i forslaget til ny fagskolelov fått gjennomslag for mange av de endringene vi mener er nødvendige for å styrke fagskolene. Det gjelder særlig å gi fagskolene reell anerkjennelse som høyere yrkesfaglig utdanning, men også at fagskolene skal få studiepoeng, styrking av studentenes rettigheter, representasjon i fagskolerådenes styringsorgan og at fagskolene nå skal få et ansvar for å legge til rette for studentorgan.

I tillegg til endringer i regelverk er det stort behov for å bygge fagskoletilbudet ut, styrke overgangsmulighetene til og fra andre deler av høyere utdanning, og å få etablert faghøyskoler. Først da vil yrkesfaglig høyere utdanning bli et likeverdig alternativ til universitets- og høyskoleutdanning, noe som kan bidra positivt til flere viktige samfunnsutfordringer¹:

- Rekruttering av nok fagarbeidere med god spiss- og tverrfaglig kompetanse.
- Redusere frafall i utdanningsløp.
- Styrke innovasjons- og omstillingsevne, bl.a. gjennom bedre muligheter for etter- og videreutdanning.
- Gi mindre kjønnssegregering i utdanningsløp og arbeidsliv.

En styrking av den yrkesfaglige karriereveien fra grunnskolen til topps i utdanningssystemet er helt sentralt for å øke yrkesfagenes attraktivitet og status. Og det er nødvendig for å hindre at et begynnende lavlønnspor fester seg.

Kommentarer til enkeltdeler av forslaget til ny fagskolelov er gitt nedenfor:

¹ Utdypet i Samfunnsnotat nr 3/2017 Fagskolen – tett på arbeidslivet, men kraftig underprioritert? (LO)

Åpning for etablering av faghøyskoler

LO vil at den nye loven om fagskoler skal åpne for opprykk til **faghøyskoler**.

På den måten kan fagskolen få mer reell status som høyere yrkesfaglig utdanning. En opprykkordning for fylkeskommunale fagskoler til statlige faghøyskoler kan gjøres etter fastsatte kriterier noe tilsvarende dagens opprykksordning fra høyskole til universitet.

Fagskoleutdanning og plassering på nivå 6 i kvalifikasjonsrammeverket

LO mener at departementets forslag til nivåplassering av fagskolene i formålsparagrafen og forslag til omregning av studiepoeng internasjonalt ikke er i tråd med intensjonene i fagskolemeldingen som ble vedtatt før sommeren. Stortinget var tydelig på at fagskoleutdanning nå skal være høyere yrkesfaglig utdanning og at en slik utdanning skal gi studiepoeng.

Plassering av all fagskoleutdanning på nivå 5 i kvalifikasjonsrammeverket hindrer en vurdering av lengre fagskoleutdanninger på et høyere nivå enn 5 i kvalifikasjonsrammeverket. LO mener at det er en helt grunnleggende forutsetning for at fagskolen skal kunne identifiseres og videreutvikles som del av høyere yrkesfaglig utdanning at enkelte fagskoleutdanninger blir vurdert på nivå 6 i NKR. På denne måten vil 2-årig fagskoleutdanning anses som likeverdig med 2-årig høyskoleutdanning og plasseres på samme nivå i kvalifikasjonsrammeverket.

LO vil vise til at NOKUT allerede i 2011 i sitt høringssvar mente at toårig fagskoleutdanning burde vurderes på samme nivå som høyskolekandidat, altså på nivå 6. Men fagskolene ble plassert på nivå 5, og det ble i 2011 ikke stilt et formelt krav om å beskrive læringsutbytte. Dette er nå gjennomført for de fleste fagskoleutdanningene som for eksempel maritime fag, tekniske fag og helse- og oppvekstfag. Læringsutbyttebeskrivelsene (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse) tilsier at enkelte fagskoleutdanninger kan forsvare en plassering på nivå 6 i NKR.

En vurdering av fagskoleutdanning på nivå 6 må være basert på to sett læringsutbyttebeskrivelser (deskriptorer), der den nye er tilpasset toårig fagskoleutdanning, og ikke de som i dag er ment for høgskolekandidat (Nivå 6.1, delnivå av master).

Omregning av studiepoeng internasjonalt

LO er uenig med departementets forslaget om at fagskolene ikke kan omregne studiepoengene sine til European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS). Det vil være en videreføring av det tidligere skillet mellom fagskolepoeng og studiepoeng fra universitetene og høyskolene. Dette undergraver også intensjonen om jevnbyrdighet og heving av status slik det var intendert i fagskolemeldingen. Departementets forslag vil føre til et skille mellom studiepoeng på fagskolene og studiepoeng på UoH når dette skal konverteres til internasjonale standarder.

LO er opptatt av at verdien av en *erfaringsbasert* høyere utdanning bedømmes og uttrykkes på lik linje med *forskningsbasert* utdanning. Dette er særlig relevant i Norge, der en sentral årsak til at vår norske modell genererer så høy produktivitet er den tette forbindelsen mellom faglært og akademisk fordypet kompetanse og opplevelsen av likeverdighet for bidraget til sluttresultatet.

Når Regjering og Stortinget nå går inn for å endre betegnelsen *fagskolepoeng* til *studiepoeng* er det derfor viktig at ikke departementet kompliserer unødig. Departementets tilnærming vil, slik LO ser det, videreføre det tidligere skillet og rangere forskningsbasert høyere utdanning

høyere enn erfaringsbasert høyere utdanning. LO vil minne om at forskningsbasert og erfaringsbasert høyere utdanning er likestilt i universitets- og høyskoleloven.

LO mener at studiepoeng fra fagskolene kan omregnes til studiepoeng etter ECTS. Stortinget var tydelig i sin støtte til en lik omfangsbestemmelse og regjeringen burde derfor jobbe for at denne også kan benyttes internasjonalt. Det er de nasjonale myndighetene som avgjør hvilke av landets utdanningsinstitusjoner som omfattes av Bologna-samarbeidet og hvilke institusjoner som skal ha rett til å tildele ECTS. LO vil også vise til at ECTS kan tildeles alle typer læring og til ulike nivåer.

Kommentarer til selve lovteksten

§ 1 formålsparagraf

Her står det at "*fagskoleutdanning skal ligge på nivået over videregående opplæring*". Det er plassering på nivå 5 i dagens kvalifikasjonsrammeverk, og hindrer dermed en videreutvikling til og vurdering av fagskoleutdanning på nivå 6 i kvalifikasjonsrammeverket. Jfr innledende kommentarer om dette.

LO foreslår derfor at denne teksten endres til: "*Fagskoleutdanning skal ligge på nivå over videregående opplæring...*".

§ 4 Akkreditering av fagskoleutdanning

Her står det at "*Akkreditert fagskoleutdanning skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk*". LO viser til innledende kommentar om dette. All høyere utdanning på høyskolene og universitetene starter på nivå 6 i kvalifikasjonsrammeverket. Derfor må også fagskoleutdanninger vurderes innplassert på dette nivået. Det vil være et avgjørende ledd i anerkjennelsen av fagskolen som en «høyere utdanning».

§4 (3) Omfang tre år

Her står det at fagskoleutdanning kan være to år på fulltid eller tilbys som treårig utdanning. Her bør det presiseres at en slik treårig utdanning også kan være på fulltid. LO foreslår derfor følgende presisering: "*Departementet kan, etter søknad fra styret, vedta at det kan gis fagskoleutdanning på maksimum 3 års utdanning på fulltid*". LO vil også påpeke at Departementet legger seg på en for streng tolkning av fagskoleutdanninger som kan utvides til tre år. Det kan være andre faglige grunner enn sertifisering som kan ligge til grunn for å utvide fagskoleutdanningen. I tillegg vil en slik begrensning som i dag er formulert hindre videreutvikling i fagskolesektoren. Særlig fordi det vises til at en overgang til treårig fagskoleutdanning skal plasseres på nivå 5 – 2. LO vil igjen vise til innledende kommentarer om dette, og mener at det er åpenbart at en treårig fagskoleutdanning kan vurderes på nivå 6 i kvalifikasjonsrammeverket.

§ 7 Godskriving og fritak

Her står det at fagskoler skal godskrive beståtte emner fra annen akkreditert fagskoleutdanning med "samme antall fagskolepoeng" i den utstrekning utdanningen oppfyller de faglige krav for emnet eller emnene det søkes om godskriving for. LO legger til grunn at dette er en skrivefeil. Både Regjeringen og Stortinget har nå gått inn for at fagskoleutdanning skal gi studiepoeng.

§ 9 (1) Styrets sammensetning

Her står det at minst to av medlemmene i fagskolestyret skal ha "relevant bakgrunn fra arbeids- eller næringsliv, fortrinnsvis partene i arbeidslivet og representanter med regional tilknytning". I fag- og yrkesopplæringen er det gode tradisjoner for å inkludere partene i

arbeidslivet i utviklingen av fagene. LO mener de samme fordelene vil gjøre seg gjeldene når det gjelder utviklingen av den høyere yrkesfaglige utdanningen. Derfor bør tiltaket endres slik at det spesifikt vises til partene i arbeidslivet. Dette er nødvendig for å sikre at partene i arbeidslivet får tilbud om å være representert i fagskolestyrene.

LO forslår derfor at det legges inn et tillegg i lovformulering slik: "Minst to medlemmer skal ha bakgrunn fra *relevant* arbeids- eller næringsliv, fortrinnsvis fra partene i arbeidslivet og som har regional tilknytning".

§ 16 (2) Studiepoeng

Her står det ingenting i lovteksten om at fagskolene ikke kan omregne studiepoengene sine til European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS). LO vil vise til innledende kommentarer om dette, og understreke at departementet ikke må legge til grunn en videreføring av tidligere skille mellom fagskolepoeng og studiepoeng.

§16 (3a) Forskrift om et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

Her står det at departementet kan gi forskrift om et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Ved innføring av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk i 2011 ble det sagt at det skal evalueres og eventuelt justeres innen 2017. Dette arbeidet må Kunnskapsdepartementet sette i gang med så snart som mulig. Jfr også innledende kommentarer om at fagskolene må bli vurdert på nivå 6 i kvalifikasjonsrammeverket.

§ 18 Vitnemål

Her står det at departementet vurderer om fagskolene skal få mulighet til å skrive ut nye vitnemål med studiepoeng til tidligere studenter. LO er svært positiv til at fagskolene skal få denne muligheten. Det vil være viktig for å likestille tidligere og fremtidige fagskolestudenter.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Trude Tinnlund
(sign.)

Roger Bjørnstad
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.